

มคอ.๓ รายละเอียดของวิชา
๑๑๒ ๔๑๙ ศาสนากับภาวะผู้นำ
(religion and leadership)

หลักสูตรสาขาวิชาปรัชญา
คณะพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

รายละเอียดของวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
คณะ	พุทธศาสตร์
หลักสูตรสาขาวิชา	เลือกสาขา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อวิชา
๑๑๒ ๔๑๙ ศาสนากับภาวะผู้นำ
๒. จำนวนหน่วยกิต
๓ (๓-๐-๖)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต หลักสูตรสาขาวิชาปรัชญา
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน
อาจารย์ผู้สอน พระสมบัตร ฐิตญาโณ, ดร.
อาจารย์ผู้รับผิดชอบ พระสมบัตร ฐิตญาโณ, ดร.
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน
ภาคการศึกษาที่ ๒ ชั้นปีที่ ๔
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)
ไม่มี
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisite) (ถ้ามี)
ไม่มี
๘. สถานที่เรียน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด
สภาอุมัติ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕.....๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา
ศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำทั่วไป ภาวะผู้นำตามแนวคิดของศาสนา คำสอนทางศาสนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้นำ บทบาทของศาสนาที่มีต่อการพัฒนาภาวะผู้นำ และอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อพฤติกรรมของผู้นำ
๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา / ปรับปรุงรายวิชา
  ๑. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจหลักคำสอนและคุณค่าทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมและจริยธรรม
  ๒. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถวิเคราะห์บทบาทของศาสนาในการหล่อหลอมภาวะผู้นำในบริบทสังคมและองค์กร

๓. เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำที่ยึดมั่นในหลักศีลธรรมและสามารถประยุกต์ใช้แนวทางศาสนาในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์และมีจริยธรรม

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาบทบาทและความหมายของภาษาที่ใช้ในศาสนา วิเคราะห์ปัญหาทางภาษาและการตีความที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมสำคัญทางศาสนาในทัศนะของนักคิดคนสำคัญ

๒. จำนวนชั่วโมงที่ต้องใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ / งานภาคสนาม / การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๔๘ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	แนวคิดของนักวิชาการด้านศาสนาโดยเฉพาะ	๘ ชั่วโมง	การศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

- อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ)

หมวดที่ ๔ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

๑. คุณธรรมและจริยธรรม		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม
ตระหนักและยึดมั่นในหลักคุณธรรมตามแนวทางศาสนา (เช่น ทาน ศีล ภาวนา, หลักพรหมวิหาร ๔, ทศพิธราชธรรม) ในการนำและบริหารงาน - มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม - เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และมีทัศนคติที่ดีต่อความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม	- สอดแทรกหลักธรรม : บรรยายและอภิปรายโดยสอดแทรกหลักธรรม/จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำที่ดีในทุกหัวข้อ - กรณีศึกษาเชิงจริยธรรม: วิเคราะห์กรณีศึกษาผู้นำที่มีคุณธรรมและไร้คุณธรรมจากประวัติศาสตร์และปัจจุบัน - การสะท้อนคิด กระตุ้นให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสะท้อนคิด (Reflection) ถึงการนำหลักธรรมไปใช้จริงในการทำงานกลุ่มและในชีวิตประจำวัน	- การสังเกตพฤติกรรม : สังเกตการแสดงออกในชั้นเรียน เช่น วินัย ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น - การประเมินตนเอง / เพื่อน ประเมินความรับผิดชอบและจริยธรรมในการทำงานกลุ่ม /โครงการ - การวิเคราะห์กรณีศึกษา ให้คะแนนจากการวิเคราะห์และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงจริยธรรมอย่างมีเหตุผลและยึดหลักธรรม
๒. ความรู้		

๑) ผลการเรียนรู้ด้านความรู้	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้ พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการ เรียนรู้ด้านความรู้
<p>- ตระหนักและยึดมั่นในหลัก คุณธรรมตามแนวทางศาสนา (เช่น ทาน ศีล ภาวนา, หลักพรหมวิหาร ๔, ทศพิธราชธรรม) ในการนำและ บริหารงาน - มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม - เคารพศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ และมีทัศนคติที่ดี ต่อความหลากหลายทางศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>- สอดแทรกหลักธรรม บรรยาย และอภิปรายโดยสอดแทรก หลักธรรม/จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับ การเป็นผู้นำที่ดีในทุกหัวข้อ - กรณีศึกษาเชิงจริยธรรม วิเคราะห์ กรณีศึกษาผู้นำที่มีคุณธรรมและไร้ คุณธรรมจากประวัติศาสตร์และ ปัจจุบัน - การสะท้อนคิด กระตุ้น ให้นักศึกษาแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และสะท้อนคิด (Reflection) ถึงการนำหลักธรรม ไปใช้จริงในการทำงานกลุ่มและใน ชีวิตประจำวัน</p>	<p>- การสังเกตพฤติกรรม สังเกตการ แสดงออกในชั้นเรียน เช่น วินัย ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น - การ ประเมินตนเอง /เพื่อน ประเมิน ความรับผิดชอบ และจริยธรรมใน การทำงานกลุ่ม /โครงการ - การ วิเคราะห์กรณีศึกษา ให้คะแนน จากการวิเคราะห์และเสนอแนว ทางการแก้ไขปัญหาเชิงจริยธรรม อย่างมีเหตุผลและยึดหลักธรรม</p>
๓. ทักษะทางปัญญา		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านปัญญา	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้ พัฒนาการเรียนรู้ด้านปัญญา	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการ เรียนรู้ด้านปัญญา
<p>- คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน ปัญหาภาวะผู้นำด้วยหลักเหตุผล และหลักธรรม - คิดอย่างเป็น ระบบและเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับ ภูมิปัญญาทางศาสนา - ใช้ปัญญา ในการตัดสินใจและเสนอแนว ทางแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องและเป็น ธรรม</p>	<p>- ใช้กรณีศึกษาที่ซับซ้อน ฝึกกระดม สมองและอภิปรายเพื่อหาทางออก - มอบหมายโครงการ/งานที่ต้อง สังเคราะห์แนวคิดภาวะผู้นำทาง ศาสนาเพื่อประยุกต์ใช้ - กระตุ้น การคิดเชิงวิพากษ์ต่อแนวคิดภาวะ ผู้นำ โดยใช้หลักธรรมเป็นฐาน</p>	<p>- สอบข้อเขียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประยุกต์ใช้ความรู้ - ประเมินจากรายงาน/ผลงานที่ แสดงความสามารถในการ วิเคราะห์ปัญหาและความ สมเหตุสมผลของแนวทางแก้ไข - ประเมินความสามารถในการใช้ เหตุผลในการนำเสนอและตอบข้อ ซักถาม</p>
๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้ พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการ เรียนรู้ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ
<p>- สามารถ สร้างสัมพันธ์ภาพและทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ดี โดยยึดหลัก พรหมวิหาร ๔ และ สาราณียธรรม</p>	<p>- การทำงานเป็นทีม: มอบหมาย งานกลุ่มที่ต้องอาศัยการวางแผน การแบ่งบทบาท และการยอมรับ ความคิดเห็นที่แตกต่าง - การฝึก</p>	<p>- การประเมินโดยเพื่อน: ประเมิน บทบาท ความร่วมมือ และความ รับผิดชอบต่อสมาชิกในกลุ่ม - การนำเสนอโครงการ: สังเกตและ</p>

<p>- มีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง - เป็นผู้นำที่ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และส่วนรวม ในการตัดสินใจ</p>	<p>การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์: ฝึกการสื่อสารและการเจรจาต่อรอง โดยเน้นการใช้หลัก สัจพจน์ ๔ - การกำหนดความรับผิดชอบ: มอบหมายบทบาทผู้นำและผู้ตามในโครงการ เพื่อฝึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย</p>	<p>ประเมินพฤติกรรมระหว่างการทำงานกลุ่มและการนำเสนอต่อสาธารณะ - รายงานส่วนบุคคล: ประเมินการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการทำงาน และการพัฒนาตนเองจากการสะท้อนความคิด (Reflection)</p>
<p>๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p>		
<p>๑) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p>	<p>๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p>	<p>๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p>
<p>- สื่อสารแนวคิดการนำ (พูด / เขียน / นำเสนอ) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ - ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสืบค้นนำเสนอ และเผยแพร่ความรู้ - วิเคราะห์ข้อมูลเชิงตัวเลขเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงจริยธรรม</p>	<p>- ฝึกนำเสนอโดยใช้สื่อมัลติมีเดียและเทคโนโลยี - ส่งเสริมการสืบค้นข้อมูลทางศาสนาและภาวะผู้นำจากฐานข้อมูลออนไลน์ - ฝึกวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลพื้นฐานในกรณีศึกษา</p>	<p>- ประเมินคุณภาพสื่อ สื่อการเรียนรู้ สื่อสาร และความชัดเจนในการนำเสนอ - ประเมินจากการใช้ภาษาและรูปแบบการอ้างอิงในรายงาน - ประเมินการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีในการนำเสนอผลการวิเคราะห์</p>

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมและวิธีการสอน	ผู้สอน
๑-๒	<p>บทนำ: ภาวะผู้นำและมิติทางศาสนา ความหมายและความสำคัญของผู้นำ ภาวะผู้นำ และการศึกษาผู้นำเชิงบูรณาการ: ทำไมผู้นำจึงต้องมีหลักธรรมและจริยธรรม</p>	๓	<p>- อาจารย์บรรยาย - แนะนำเอกสารประกอบการบรรยาย - Power Point</p>	พระสมบัตร์ จิตญาโณ,ดร.

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม และ วิธีการสอน	ผู้สอน
๓	รากฐานคุณธรรม: หลักการครองตนของ ผู้นำ ศึกษาหลักธรรมที่เน้นการพัฒนาตนเอง เช่น สัปปริสธรรม ๗, ธรรมะ ๔ สำหรับฆราวาส และ การพัฒนาศีล (ศีล ๕, ศีล ๘)	๓	บรรยาย - แนะนำ เอกสาร ประกอบการ บรรยาย - Power Point	พระสมภาร จิตญาโณ,ดร.
๔	ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงจิต วิญญาณ แนวคิดผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) และการเชื่อมโยงสู่ ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ (Spiritual Leadership)	๓	บรรยาย - แนะนำ เอกสาร ประกอบการ บรรยาย - นิสิตถาม ปัญหาและ แสดงความ คิดเห็น - Power Point	พระสมภาร จิตญาโณ,ดร.
๖	หลักธรรมเพื่อการบริหารคน: การสร้าง ความสัมพันธ์ การประยุกต์ใช้ พรหมวิหาร ๔ (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) และ สังคหวัตถุ ๔ ในการปกครองคนและการสร้างมนุษย สัมพันธ์	๓	บรรยาย- แนะนำ นำเอกสาร ประกอบการ บรรยาย - นิสิตถาม ปัญหาและ แสดงความ คิดเห็น- Power Point	พระสมภาร จิตญาโณ,ดร.
๗	หลักธรรมเพื่อการตัดสินใจที่เป็นธรรม (ธรรมาธิปไตย) การใช้ อกติ ๔ ในการ ตรวจสอบตนเอง และหลัก ธรรมาธิปไตย ใน การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและยุติธรรม	๓	บรรยาย- แนะนำ นำเอกสาร ประกอบการ บรรยาย - นิสิตถาม ปัญหาและ แสดงความ	พระสมภาร จิตญาโณ,ดร.

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม และ วิธีการสอน	ผู้สอน
			คิดเห็น- Power Point	
๘	การบริหารงานด้วยวิสัยทัศน์ หลักอิทธิ บาท ๔ การประยุกต์ใช้ อิทธิบาท ๔ (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) เพื่อพัฒนา วิสัยทัศน์ ความมุ่งมั่น และการบริหารงาน สู่ความสำเร็จ	๓	บรรยาย - แนะนำ เอกสาร ประกอบการ บรรยาย - นิสิตถาม ปัญหาและ แสดง ความคิดเห็น - Power Point	พระสมบัตร์ จิตญาโน,ดร.
๗	ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม: ทศพิธราชธรรม วิเคราะห์หลัก ทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการ และการประยุกต์ใช้ในการเป็น ผู้นำองค์กรสาธารณะและเอกชน	๓	ให้นิสิต นำเสนองานที่ มอบหมาย ถามปัญหา และแสดง ความคิดเห็น- Power Point	พระสมบัตร์ จิตญาโน,ดร.
๘	สอบกลางภาค	จำนวน	ทดสอบ	ระบุผู้สอน
๙	ศาสนากับการจัดการความขัดแย้งและ การปรองดอง ศึกษาหลักธรรมที่เน้นการ อยู่ร่วมกัน เช่น สาราณียธรรม ๖ และการ ใช้สติ/ปัญญาในการแก้ไขความขัดแย้งใน ที่ทำงาน	๓	ให้นิสิต นำเสนองานที่ มอบหมาย ถามปัญหา และแสดง ความคิดเห็น- Power Poin	พระสมบัตร์ จิตญาโน,ดร.
๑๐	ภาวะผู้นำกับความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR/SSR) การผนวกหลักคุณค่าทาง ศาสนาเข้ากับรับผิดชอบต่อสังคม ขององค์กร (CSR) และความยั่งยืน	๓	ให้นิสิต นำเสนองานที่ มอบหมาย ถามปัญหา และแสดง ความคิดเห็น-	พระสมบัตร์ จิตญาโน,ดร.

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม และ วิธีการสอน	ผู้สอน
	(Sustainability)		Power Poin	
๑๑	กรณีศึกษาผู้นำทางศาสนาและผู้นำที่ยึดหลักธรรม วิเคราะห์แนวทางปฏิบัติของผู้นำศาสนาหรือผู้นำที่มีชื่อเสียงที่ใช้หลักธรรมเป็นฐานในการนำองค์กร (เช่น ผู้นำองค์กรคริสต์/อิสลาม/พุทธ)	๓	ให้นิสิตนำเสนองานที่มอบหมายถามปัญหาและแสดงความคิดเห็น- Power Poin	พระสมบัตร์ จิตญาโณ,ดร.
๑๒	การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธและการปฏิบัติธรรม	๓	ประจำรายวิชาบรรยาย-เอกสารประกอบการบรรยาย - นิสิตถามปัญหาและแสดงความคิดเห็น- Power Point	พระสมบัตร์ จิตญาโณ,ดร.
๑๓	วิธีการพัฒนาสติ ปัญญา และสมาธิ (การภาวนา) เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งทางจิตใจและความสงบในการเป็นผู้นำ	๓	ประจำรายวิชาบรรยาย-เอกสารประกอบการบรรยาย - นิสิตถามปัญหาและแสดงความคิดเห็น- Power Point	พระสมบัตร์ จิตญาโณ,ดร.
๑๔	สรุปและแนวทางการประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำบูรณาการ	๓	ประจำรายวิชาบรรยาย-เอกสารประกอบการบรรยาย -	พระสมบัตร์ จิตญาโณ,ดร.

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมและวิธีการสอน	ผู้สอน
			นิสิตถามปัญหาและแสดงความคิดเห็น- Power Point	
๑๕	สรุปภาพรวมการบูรณาการหลักธรรมกับทฤษฎีสมัยใหม่ และแนวทางการพัฒนาความเป็นผู้นำที่ยั่งยืนในอนาคต	๓	ประจำรายวิชาบรรยาย-เอกสารประกอบการบรรยาย - นิสิตถามปัญหาและแสดงความคิดเห็น- Power Point	พระสมบัตร์ ฐิตญาโน,ดร.
๑๖	สอบปลายภาค	จำนวน	ระบุกิจกรรม/ วิธีการสอน	ระบุผู้สอน

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
๑	สอบกลางภาค สอบปลายภาค	๘ ๑๗	ร้อยละ% ร้อยละ%
๒	วิเคราะห์กรณีศึกษา ค้นคว้า การนำเสนอรายงาน การทำงานกลุ่มและผลงาน การอ่านและสรุปบทความ การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาคการศึกษา	ร้อยละ%
๓	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	ร้อยละ%

หมวดที่ ๒ ทฤษฎีการประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2500. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2535.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระวินัยปิฎก. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2552.

- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). วัฒนธรรมสู่ยุคเป็นผู้นำและเป็นผู้ให้. กรุงเทพฯ : นิลนาราการพิมพ์, 2537. - มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปรัชญาบูรพทิศ. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2532.

โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์ **ปรัชญาภาษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

รศ.อุดม บัวศรี. **สัมมนาปัญหาปรัชญา**. ขอนแก่น: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

ไม่มี

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

เว็บไซต์ ที่เกี่ยวกับหัวข้อในประมวลรายวิชา เช่น wikipedia คำอธิบายศัพท์

Bertrand Russell (กิริติ บุญเจือ แปล/เรียบเรียง). **ปัญหาปรัชญา**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา, ไม่ระบุปีที่พิมพ์.

ศ.ดร.วิทย์ วิตเวทย์. **ปรัชญาทั่วไป: มนุษย์ โลก และความหมายของชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๗.

เดล เคียร์นัน เลวิส (คำแหง วิสุทธางกูร แปล/เรียบเรียง). **การใช้เหตุผลทางปรัชญาที่แท้**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๘.

ธีรยุทธ บุญมี. **โลก Modern & Post Modern**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : สายธาร, ๒๕๕๒.

ไพฑูริย์ มณีไพโรจน์. **ปรัชญาเกินได้**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : The Knowledge Center, ๒๕๕๑.

ผศ.มานพ นักรเรียน. **มนุษย์กับการใช้เหตุผล จริยธรรม และสุนทรียศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์. **ขอบฟ้าแห่งปรัชญา: ความรู้ ปรัชญา และสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

Albert Hakim. **Historical Introduction To Philosophy**. New York: Macmillan Publishing Company, 1987.

Clifford Barrett. **Philosophy**. New York: Macmillan Company, 1956.

Frank Thilly. **A History Of Philosophy**. New York: Henry Holt and Company, 1957.

Dr.Jadunath Sinha. **Introduction To Philosophy**. Calcutta: New Central Book Agency, 1991.

- กุณนที (นามแฝง). ปรัชญาชีวิตในสุภาชีวิตจีน. กรุงเทพฯ : ธรรมชาติ, 2531.
- เขียน อธิระวิทย์. วัฒนาการการปกครองของจีน. กรุงเทพฯ : โทยวัฒนาพานิช, 2517.
- โจเซฟ แกร์ เขียน ฟัน ดอกบัว แผล, ศาสนาทั้งหลายนับถืออะไร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม, 2554.
- จ้านกั ทงประเสริฐ. บ่อเกิดลัทธิประเพณีจีนภาค 1. พระนคร : ราชบัณฑิตยสถาน, 2510.
- ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์. คัมภีร์ตำราฉบับสมบูรณ์พร้อมด้วยอรรถกถา. เชียงใหม่ : จารึก, 2530.
- ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา. ปรัชญาจีน. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2536.
- ธนู แก้วโอกาส. ปรัชญาเอกเอเชีย. กรุงเทพฯ : บางกอกบล็อก, 2536.
- นื่อง พงษ์สนิด. ปรัชญาจีน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.
- พจนา จันทรสันติ. เต่า เต็ก เก็ง. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย, 2525.
- เพชร สุมิตร. ประวัติอารยธรรมจีน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518.
- ฟัน ดอกบัว. ปวงปรัชญาจีน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2532.
- สกล นิลวรรณ. ปรัชญาจีน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.
- เสถียร โพธิ์นันทะ เมธีตะวันออก. กรุงเทพฯ : ก.โก, 2532.

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนิสิต ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนิสิต ได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ข้อเสนอแนะผ่านเวปบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนิสิต

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

๓. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนิสิต หรือการสุ่มตรวจผลงานของนิสิต รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้

- การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียน รู้ของนิสิต โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

- ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔
- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้ให้นิสิตมีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือแนวคิดใหม่ๆ

*****